

การนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ
แห่งพระราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

นางสาว อรพินท์ ตรีอมรเลิศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การหนังสือพิมพ์ ภาควิชา วารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-932-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE NEWSPAPERS REPORTING ON THE PROCESS OF DRAFTING
THE CONSTITUTION B.E.2540**

Ms. Orapin Triamornlert

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Journalism**

**Department of Journalism
Faculty of Communication Arts**

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

อรพินท์ ตรีอมรเลิศ : การนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (THE NEWSPAPERS REPORTING ON THE PROCESS OF DRAFTING THE CONSTITUTION B.E. 2540) อ.ที่ปรึกษา: อ.ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ, 144 หน้า, ISBN 974-333-932-9

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการมีส่วนร่วมช่วยพัฒนาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ผ่านการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ทั้งนี้ได้วิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์-ไทยโพสต์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด และหนังสือพิมพ์มติชน ในช่วงระยะตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2539 - วันที่ 27 กันยายน 2540 โดยศึกษาความถี่ของรูปแบบประเด็น ลักษณะการนำเสนอเนื้อหา การอ้างอิงแหล่งข่าว และบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่สะท้อนจากการนำเสนอเนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. หนังสือพิมพ์นำเสนอประเด็นหลักคือการวิเคราะห์วิจารณ์ต่อเนื้อหาร่างรัฐธรรมนูญ/ สสร./ต่อจุดยืนและท่าทีของกลุ่มต่าง ๆ ต่อร่างรัฐธรรมนูญ ตลอดจนการนำเสนอเนื้อหาตามพัฒนาการของเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ มากที่สุด
2. หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพเช่น หนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาในลักษณะอธิบายความโดยให้สาระความรู้และย้ำเน้นถึงความสำคัญของการร่างรัฐธรรมนูญและการปฏิรูปการเมือง มากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด
3. หนังสือพิมพ์แสดงบทบาทเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือการเป็นผู้แจ้งข่าวสาร การเป็นผู้ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน การเป็นผู้ให้แนวคิด ปลุกจิตสำนึก และรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองตามลำดับ
4. หนังสือพิมพ์อ้างอิงแหล่งข่าวโดยเน้นกลุ่มนักการเมือง คือ นักการเมืองฝ่ายค้านมากที่สุด รองลงมาคือ สสร. องค์กรหรือหน่วยงานเอกชน และนักการเมืองทางฝ่ายรัฐบาล ตามลำดับ

ภาควิชา .....วารสารสนเทศ.....
สาขาวิชา .....การหนังสือพิมพ์.....
ปีการศึกษา .....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

3972404428: MAJOR JOURNALISM

KEY WORD: NEWSPAPERS/PROCESS OF DRAFTING THE CONSTITUTION

B.E. 2540

ORAPIN TRIAMORNLEERT : THE NEWSPAPERS REPORTING
ON THE PROCESS OF DRAFTING THE CONSTITUTION

B.E. 2540. THESIS ADVISOR: DUANGKAMOL

CHARTPRASERT, Ph.D. 144 PP. ISBN 974-333-932-9

The objective of this research is to assess the contribution of daily newspapers on the country's political development through their reporting on the process of the Constitution B.E. 2540 drafting. Thaipost, Thairat, Kaosod and Matichon circulated during 26 December, 1996 - 27 September, 1997 were content analyzed to examine the amount of the coverage, issues presented, presentation style, sources and the role of newspapers reflected from the reporting.

The findings are as follows:

1. Topics most often covered were criticizing the content of the Constitution, the Constitution Drafting Committee, the political parties and groups' standing point, the policy on and the reaction toward the Constitution drafted as well as progression and consequences of the event.

2. As quality newspapers, Thaipost and Matichon played a more active role than the other two quantity newspapers, Thairat and Kaosod, in educating the public. They emphasized more on explaining the content of the constitution, the significance of the constitution drafting and of the political revolution.

3. The role most often performed by the four newspapers was to be public arena, followed by inform, to educate and to urge for public participation.

4. Their major news sources were politicians especially those from the Opposite parties, followed by Constitution Drafting Committee, Non-Governmental Organizations and Government Parties respectively.

ภาควิชา .....วารสารสนเทศ.....
สาขาวิชา .....การหนังสือพิมพ์.....
ปีการศึกษา .....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540” ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของท่าน อาจารย์ ดร.ดวงกมลชาติประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร. เสถียร เขยประทีป ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ นันทริกา คุ่มโพธิ์โรจน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาชี้แนะและแก้ไขให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ธงทอง จันทรางศุ คณบดีคณะนิติศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ ทรายางกูร จากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนต่อการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ และสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี และบุคคลทุกท่านที่ได้รับการอ้างอิงในฐานะแหล่งข้อมูลในงานวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่ผู้ล่วงลับไปแล้วที่สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยมาตลอด หากท่านทั้งสองยังมีชีวิตอยู่ ท่านคงจะยินดีในความสำเร็จของข้าพเจ้า

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ ในครอบครัวที่ให้กำลังใจและกระตุ้นเตือนให้ข้าพเจ้าทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จ โดยเฉพาะน้องอุไร ที่ช่วยเหลือในการจัดพิมพ์และค้นคว้าข้อมูล นอกจากนี้ขอขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับบุคคลต่อไปนี้ที่มีส่วนช่วยเหลือให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี คือ พี่ก๊วก พี่พัช ที่ช่วยเหลือเท่าที่ทำได้ อุ้มและน้องจิวที่ห่วงใยและช่วยเหลืออย่างดียิ่ง อู๊ดและหลี่ เพื่อนร่วมรุ่นที่ให้กำลังใจอยู่เสมอ

อรพินท์ ตรีอมรเลิศ

14 เมษายน 2543

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ญ

บทที่

1. บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
4. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวความคิดเรื่องข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	7
กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540	11
เนื้อหาสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย	13
พ.ศ. 2540	
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง	20
แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์	22
และบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ทางการเมือง	
แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา	28
ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น	35
5. ระเบียบวิธีวิจัย	36
ประชากรศึกษาและการสุ่มตัวอย่าง	36
หน่วยในการวิเคราะห์และการรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	38
การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41

6. ผลการวิจัย	42
5. สรุป อภิปรายผลและเสนอแนะ	95
รายการอ้างอิง	119
ภาคผนวก	122
ประวัติผู้เขียน	144

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

1. แสดงความถี่ของการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์	42
2. แสดงความถี่ของชั้นข่าวและรูปแบบอื่น ๆนอกจากข่าว	44
3. แสดงความถี่ของชั้นข่าวและรูปแบบอื่น ๆนอกจากข่าว	45
เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและหนังสือเชิงคุณภาพ	
3. แสดงความถี่ของรูปแบบในการเสนอเนื้อหา	46
4. แสดงความถี่ของประเด็นหลักที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ	49
5. แสดงความถี่ของประเด็นหลักที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ	54
เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและหนังสือเชิงคุณภาพ	
6. แสดงความถี่ของประเด็นที่มีการถกเถียงโต้แย้ง	56
7. แสดงความถี่ของลักษณะการนำเสนอข่าว	57
8. แสดงความถี่ของลักษณะการนำเสนอข่าว	60
เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและหนังสือเชิงคุณภาพ	
9. แสดงความถี่ของลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของรูปแบบอื่น ๆนอกจากข่าว	61
10. แสดงความถี่ของลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของรูปแบบอื่น ๆนอกจากข่าว	65
เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและหนังสือเชิงคุณภาพ	
11. แสดงความถี่ของประเภทแหล่งข่าวของการนำเสนอเนื้อหา.....	67
12. แสดงความถี่ของประเภทแหล่งข่าวของการนำเสนอเนื้อหา.....	68
ในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์	
13. แสดงความถี่ของประเภทแหล่งข่าวของการนำเสนอเนื้อหา.....	69
ในหนังสือพิมพ์ข่าวสด	
14. แสดงความถี่ของประเภทแหล่งข่าวของการนำเสนอเนื้อหา	70
ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	
15. แสดงความถี่ของประเภทแหล่งข่าวของการนำเสนอเนื้อหา.....	71
ในหนังสือพิมพ์มติชน	
16. แสดงความถี่ของประเภทแหล่งข่าวของการนำเสนอเนื้อหา.....	72
เปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ	
17. แสดงความถี่ของบทบาทของหนังสือพิมพ์ที่สะท้อนจากการนำเสนอเนื้อหา	73
18. แสดงความถี่ของบทบาทของหนังสือพิมพ์ที่สะท้อนจากการนำเสนอเนื้อหา	76
เปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ	

สารบัญแผนภาพ

1. แสดงเปรียบเทียบความถี่ของรูปแบบที่ใช้ในการนำเสนอ 47
เนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ
2. แสดงเปรียบเทียบความถี่ของประเด็นเหตุการณ์ที่นำเสนอ..... 50
เนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ
3. แสดงเปรียบเทียบความถี่ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาข่าว 58
ของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ
4. แสดงเปรียบเทียบความถี่ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอื่น ๆ 62
นอกจากข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ
5. แสดงเปรียบเทียบความถี่ของบทบาทของหนังสือพิมพ์ 74

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย